

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria-Vlada-Government

MINISTRIA PËR DIALOG

Raport vjetor 2016

për të arriturat kryesore në Dialogun e
Brukselit

Prishtinë, 21 dhjetor 2016

Nr. ref. 147 / 2016

RAPORT VJETOR 2016 I MINISTRISË PËR DIALOG PËR TË ARRITURAT KRYESORE NË DIALOGUN E BRUKSELIT

Në kuadër të vizionit euroatlantik për shtetin e Kosovës dhe të politikave të fqinjësisë së mirë si njëri prej kushteve themelore për integrimin evropian dhe euro-atlantik të shtetit tonë, Qeveria e Republikës së Kosovës edhe gjatë këtij viti ka vazhduar angazhimet serioze në dialogun ndërshtetëror mes Republikës së Kosovës dhe Serbisë, të ndërmjetësuar nga Bashkimi Evropian dhe të mbështetur fuqishëm nga SHBA-ja.

Qeveria e Republikës së Kosovës i ka kushtuar rëndësi të veçantë dialogut të Brukselit duke marrë parasysh rëndësinë e tij për realizimin e objektivave të saja strategjike për forcimin e shtetit siç janë: avancimi i integritit euroatlantik për Kosovën, promovimi i fqinjësisë së mirë, paqes dhe stabilitetit në rajon dhe Evropë ku njëri nga faktorët kyç është normalizimi i marrëdhënieve dhe njohja e ndërsjellë mes dy shteteve, dhe shtrirja e konsolidimi i sovranitetit në veri të vendit përmes integritit në rritje të komunitetit serb në sistemin shtetëror të Kosovës dhe procesit të shuarjes e strukturave paralele të Serbisë në Kosovë.

Ministria për Dialog si përgjegjëse për procesin e dialogut të Brukselit ka zhvilluar një veprimtari të vëllimshme dhe intensive për arritjen e marrëveshjeve, implementimin e tyre dhe monitorimin e cilësisë së zbatimit, me qëllim që ti çoj përpara objektivat strategjike të Qeverisë në këtë dialog, duke mbrojtur interesat kombëtare në pajtim të plotë me Kushtetutën dhe ligjet e Republikës së Kosovës, Rezolutat e Kuvendit dhe vlerat euro-atlantike, që janë vija të kuqe të qëndrimeve të Qeverisë së Kosovës në këtë dialog që nga fillimi i tij në vitin 2011.

Në bashkëpunim dhe bashkërendim me të gjitha institucionet e vendit dhe në koordinim të plotë me Zyrën e Kryeministrit, Ministria dhe Ministria e dialogut Edita Tahiri, njëherësh kryenegociatore, kanë zhvilluar veprimtari negociatore kompetente dhe strategjike. Në punën e sajë, është mbështetur nga ekipi i përbërë nga këshilltarët e sajë që janë koordinator politik fushave dhe grupet punuese të ekspertëve cilësor që përfaqësojnë dhe delegohen nga Ministrinë e linjës varësisht nga fushat që janë trajtuar në procesin e dialogut. Platforma negociatore dhe arritja e marrëveshjeve kanë pasur për bazë vijat e kuqe të cekura më lartë, dokumentet programore dhe strategjike të Qeverisë, dhe njohuritë teorike dhe praktike të negociatave ndërkombëtare. Janë mbajtur një numër enormë i takimeve përgatitore me grupet punuese në konsultime të vazhdueshme me nivelin politik. Kemi marrë pjesë të gjitha raundet e bisedimeve të nivelit teknik në Bruksel. Në fillim të vitit është mbajtur dhe një takim në nivelin e Kryeministrave të dy shteteve dhe Përfaqësueses së lartë të BE-së Federica Mogherini, në të cilin ka marrë pjesë Kryeministri Isa Mustafa.

Ministria e dialogut ka raportuar rregullisht në Qeverinë e Kosovës, Presidencë, Kuvendin e Kosovës, në komisionet parlamentare me qëllim të njohjes dhe avancimit të rrjedhave dhe rezultateve të dialogut të Brukselit. Po ashtu, kemi pasur bashkëpunim me mediat vendore dhe ndërkombëtare, qendra studimore, dhe pjesëmarrje në tryeza dhe konferenca ndërkombëtare.

Ministria për dialog ka zhvilluar aktivitete diplomatike, për të siguruar mbështetjen ndërkombëtare për qëndrimet shtetërore të Kosovës në dialog si dhe për avancimin e proceseve integruese euro-atlantike si shpërblim për seriozitetin e treguar në dialog, gjë që edhe rezultoi me

përparimet konkretet të Kosovës së në raport me BE-në, NATO-në dhe anëtarësime të reja në organizata ndërkombëtare. Bashkëpunim të veçantë kemi zhvilluar me Qeverinë Amerikane dhe ambasadën amerikane në Kosovë, me BE-në dhe zyrën e BE-së në Kosovë, partnerët tjerë evropian sidomos Gjermaninë, Austrinë, Mbretërinë e Bashkuar, me pesë vendet e BE-së që ende nuk e kanë njohur Kosovën, e shumë vende tjera, korin diplomatik në Kosovë, dhe pjesëmarrje në forumin e shteteve anëtare të BE-së të organizuar nga zyra e BE-së në Kosovë, etj.

Rezultatet e dialogut të Brukselit

Të arriturat në Dialogun e Brukselit gjatë këtij viti mund konsiderohen mjaft substanciale duke marrë parasysh rëndësinë e tyre për vendin tonë. Një ndër arritjet më kryesore të këtij viti është se Kosova mori e kodit telefonik ndërkombëtar 383 nga ITU më 15 dhjetor 2016 duke forcuar shtetësinë dhe pavarësinë ndërkombëtare, pas gjashtë vite bisedimesh. Po ashtu, kemi hequr barrikadën nga ura e Ibrit më 14 gusht 2016 dhe revitalizimi i urës po finalizohet. Kosova po vendos institucionet qendrore në komunat veriore që ka filluar këtë muaj, ka hapur zyrat e ARC-së për pajisje me dokumentet e shtetësisë dhe së shpejti hapen zyrat e gjendjes civile. Kosova ka shuar të ashtuquajturën “mbrojtje civile” në janar të këtij viti ndërsa gjykatat dhe policinë paralele në 2013. Kosova përfundimisht vendos sistemin unitar të drejtësisë në veri të vendit në janar 2017. Me marrëveshjen e IBM, Kosova ka vendosur kufirin ndërshtetëror me Serbinë në 2012, ndërsa gjatë këtij viti kemi finalizuar projektet për ndërtesat e përhershme në tri vendkalime kufitare mes Kosovës dhe Serbisë, ku vendi jonë është palë mikpritëse, ndërtimi i të cilave fillon në janar, me financimin nga BE-ja.

Marrëveshjet e reja të arritura sivjet janë si ajo për reciprocitetin në tabela të automjeteve mes dy shteteve në shtator 2016, njohja reciproke të certifikatave për mallra të rrezikshme (ADR) në maj 2016 si dhe zgjerimi i marrëveshjes për njohjen reciproke të diplomave që përfshinë të gjitha nivelet e arsimit. Ndërsa, në pritje të zbatimit ka mbetur çështja e pavarësimi të KOSTT-it, e bllokuar nga Serbia që nga 25 gusht 2015. Në bazë të marrëveshjes së Brukselit për energji, KOSST ka nënshkruar Marrëveshjen e lidhjes me organizatat evropiane për transmision të energjisë, ENTSO-E, në tetor 2015, por zbatimi i sajë është në pritje. Në pritje është edhe marrëveshja për Asociacioni i komunave me shumicë serbe në Kosovë, e arritur më 25 gusht 2015, në përputhje me Ligjin dhe Kushtetutën e Kosovës. Asociacioni nuk do të ketë kompetenca ekzekutive dhe nuk do të jetë nivel i tretë i qeverisjes në Kosovë. Statuti i Asociacionit do të jetë në përputhje të plotë me vendimin e Gjykatës Kushtetuese të datës 26 dhjetor 2016. Ky proces do shkojë paralelisht me heqjen e strukturave të mbetura paralele të Serbisë në Kosovë, për të cilat në Bruksel do të filloj punën grupi trepalësh.

Një e arritur tjetër e rëndësishme e dialogut është se Bashkimi Evropian ka kushtëzuar Serbinë në rrugën e integritit evropian me kapitullin 35 ku nga Serbia kërkohet që të normalizoj marrëdhëniet fqinjësore me Kosovën përmes një marrëveshje ligjërish të obligueshme dhe të zbatohet marrëveshjet e arritura. Një kushtëzim i tillë ka ardhur si rezultat i raporteve të besueshme zyrtare që Ministria e Dialogut ia ka paraqitur Bashkimi Evropian rregullisht që nga fillimi i dialogut më 2011, ku në hollësi ka njoftuar mbi gjendjen në zbatimin e marrëveshjeve dhe mos përmbushjen e obligimeve zbatuese nga ana e Serbisë.

Vlen të theksohet se procesi i dialogut është përballur me sfida të shumta si pasojë e qëndrimeve obstruksioniste të palës serbe. Fenomeni më shqetësues është dualizmi i Serbisë në zbatim që do

të thotë se në një rën anë ajo zbaton marrëveshjet dhe në anën tjetër vazhdon të mbështesë strukturat e saj paralele në Kosovë, përfshirë edhe përpjekjet për destabilizim, siç është rasti i murit ilegal në Mitrovicë i shfaqur këtyre ditëve, në shkelje të Marrëveshjes së Brukselit. Institucionet e Kosovës kanë bërë të qartë qëndrimin për heqjen e këtij muri ilegal, sipas ligjeve të Kosovës dhe me kujdesin maksimal për ruajtjen e stabilitetit të vendit.

Kontributi i dialogut të Brukselit për forcimin e shtetit dhe agjendës euro-atlantike

Të arriturat në Dialogun e Brukselit gjatë këtij viti kanë kontribuar dukshëm në realizimin e objektivave strategjike Qeverisë për forcimin e shtetit brenda dhe jashtë vendit. Në planin e brendshëm, dialogu i Brukselit ka kontribuar për forcimin e shtetit, Kosova ka shtrirë dhe konsoliduar më tej sovranitetin shtetëror në veri të vendit përmes shuarjes së strukturave paralele serbe në fushat ku janë arritur marrëveshjet. Po ashtu dialogu ka ndihmuar në përmirësimin e përgjithshëm të jetës së qytetarëve në shumë plane, sundimit të ligjit, lëvizjes së lirë planin socio-ekonomik dhe në veçanti përmirësimin e stabilitetit politik, sigurisë, të marrëdhënieve ndëretnike dhe integritetit të komunitetit serb në pjesën veriore e vendit. Në planin e jashtëm, dialogu i Brukselit ka kontribuar për forcimin e pozicionit ndërkombëtar dhe avancimin e agjendës euro-atlantike.

1. Forcimi i shtetit – shtrirja dhe konsolidimi i mëtejshëm i sovranitetit në veri të vendit

Dialogu i Brukselit ka kontribuar dukshëm për forcimin e shtetit që është një ndër arritjet kryesore të angazhimeve tona në Dialogun e Brukselit. Kosova ka arritur të shtrijë dhe konsolidoj më tej sovranitetin shtetëror në veri të vendit, përmes proceseve të vendosjes së ligjshmërisë, demokracisë, rendit, vendosjes së institucioneve shtetërore në veri të vendit, integritetit të komunitetit serb dhe të shuarjes së strukturave paralele serbe në fushat ku janë arritur marrëveshjet. Ministria e Dialogut në bashkëpunim me institucionet e vendit kanë qenë plotësisht të angazhuara për realizimin e përgjegjësisë të tyre në mënyrë që sovraniteti i shtetit të konsolidohet në tërë vendin përdërisa stabiliteti politik dhe siguria e qytetarëve ka shënuar progres të vazhdueshëm.

Si rezultat i Marrëveshjeve të Brukselit, kemi arritur shuarjen e strukturave paralele serbe në fushën e drejtësisë, shuarjen e strukturës ilegale të “mbrojtjes civile,” shuarjen e zyrave për dhënien e dokumenteve ilegale, ndërsa së fillon zbatimi i marrëveshjes për heqjen e targave ilegale nga përdorimi dhe shuarja e zyrave, etj. Heqja e barrikadës nga ura e Mitrovicës, më 14 gusht të këtij viti dhe revitalizimi të urës nga BE, ka një simbolikë të fuqishme në kuptimet e konsolidimit të sovranitetit, sepse pas shumë vitesh do kjo urë është bërë bashkuese dhe e lirë për qarkullim për të gjithë, qytetarët dhe automjetet. Ky dialog ka ndihmuar që të sigurohet lëvizja e lirë, të hiqen të gjitha barrikadat në veri. Ndryshimet janë të mëdha kur merret parasysh fakti se zyrtarët policor dhe doganor një kohë është dashur të shkojnë me helikopter në pikëkalimet kufitare Jarinjë dhe Bërnjak.

Kemi arritur të shtrijmë sovranitetin në veri të vendit përmes vendosjes së institucioneve qendrore, në shumicën e sektorëve, që gjatë këtij muaji fillojnë punën, të sfiduar për disa vite me radhë për shkaqe të njohura. Qeveria e Kosovës do të nis së shpejti për pajisjen me dokumenteve të shtetësisë dhe të gjendjes civile për qytetarët në katër komunat veriore, për të cilat kërkesat janë në rritje. Për këtë qëllim, zyrat e Agjencisë Kosovare të Regjistrimit Civil (ARCK) kanë nisur

punën pas procesi i rekrutimit ligjor dhe trajnimit të stafit nga ana e ARC-së, ndërsa zyrat e Gjendjes Civile janë në përgatitje e sipër. Kosova vendos sistemin unitar të drejtësisë në veri të vendit në fillim të janarit, sipas Marrëveshjes së Brukselit. Do të vendoset një gjykate themelore dhe një zyre prokurorie për shtatë komunat, në përputhje me të gjitha ligjet e Kosovës, ndërsa është finalizuar integrimin e gjykatësve, prokurorëve dhe stafit administrativ serb në sistemin e Kosovës, për të cilën marrëveshja finale zbatuese është arritur me 30 nëntor 2016. Gjatë këtij viti ka pasur përparime në funksionim ligjor në katër komunat veriore në disa fusha të rëndësishme, duke përfshirë edhe miratimin e buxheteve vjetore sipas ligjit për financat publike të shtetit, që është një tregues pozitiv, për dallim nga vitet e kaluara.

Kufiri ndërshtetëror dhe kontrolli kufitar është konsoliduar më tej ndërkohë që bashkëpunimi sipas Marrëveshjes së IBM (MIK) është në nivelin e kënaqshëm. Sivjet, kemi përfunduar projektet e ndërtesave të përhershme për vendkalimet kufitare në Merdarë, Bërnjak dhe Mutivodë, ku shteti ynë është palë mikpritëse, në bashkëpunim me BE që është financuese dhe realizuese e tyre. Punimet ndërtimore fillojnë në janar 2017. Kosova ka vendosur kufirin frekuencor ndërshtetëror me Serbinë, si rezultat i marrëveshjes së Brukselit për telekomin, me të cilën po ashtu shuhen operatorëve ilegal të telefonisë mobile që kanë vepruar jashtëligjshëm në vendin tonë.

2. Forcimi i sundimit të ligjit, të mirëqenies, integritit dhe sigurisë së qytetarëve

Marrëveshjet e arritura në dialogun e Brukselit kanë pasur ndikime të drejtpërdrejta pozitive në përmirësimin e përgjithshëm të jetës së qytetarëve, në veçanti në planin e sundimit të ligjit, sigurisë, lëvizjes së lirë, në planin socio-ekonomik si dhe në marrëdhëniet ndëretnike gjë e cila shihet në rritjen e dinamikave të integritit të komunitetit serb në sistemin e Kosovës dhe kërkesave për dokumente të shtetësisë. Sot gjendja në veri është shumë më e mirë se sa që ishte para dialogut të Brukselit gjë që shihet edhe nga raportet zyrtare të institucioneve vendore dhe ndërkombëtare, fal përkushtimi të Qeverisë së Kosovës për zbatimin e marrëveshjeve, për integrim/punësim të individëve pas shuarjes së strukturave paralele në fusha të caktuara, akordimit të fondit për zhvillim dhe dialogut të vazhdueshëm të qeverisë me qytetarët atje.

Në planin socio-ekonomik, marrëveshjet si ajo e IBM, liria e lëvizjes, tregtia e lirë, grumbullimi i taksave doganore në pikëkalimet Jarinjë dhe Bërnjak, shkëmbimi sistematik elektronik i të dhënave doganore (SEED), kanë pasur efekte të drejtpërdrejta pozitive, sepse kanë ulur dukshëm veprimtarinë e jashtëligjshme, kanë forcuar sundimin e ligjit dhe kontrollin efektiv kufitar. Si rezultat, janë rritur dukshëm të hyrat në buxhetin e shtetit nga rritja e pagesë së taksave doganore. Po ashtu, qytetarët janë liruar nga tarifat shtesë për sigurimin e automjeteve që nga gushti i vitit të kaluar kur hyri në fuqi marrëveshja për njohjen e ndërsjellë të sigurimeve kufitare. Është zgjidhur çështja import eksportit të produkteve ushqimore, farmaceutike dhe të atyre me rrezikshmëri të lartë (ADR) përmes njohjes së ndërsjellë të certifikatave përkatëse mes dy shteteve. Përfitime të mëdha ekonomike, milionëshe, janë siguruar me marrjen e kodit telefonik sepse nuk do të ketë pagesa për kode të huaja, ndërsa qytetarët marrin shërbime më të favorshme.

Në planin e stabilitetit politik dhe sigurisë kanë kontribuar një varg marrëveshjesh siç janë ajo për funksionimin ligjor të katër komunave veriore pas zgjedhjeve lokale të vitit 2013, vendosja e sistemit të policisë së Kosovës në veri dhe shuarja e policisë paralele të Serbisë, shuarja e gjykatave paralele, shuarja e ish-mbrojtjes civile, heqja e barrikadës nga ura e Ibrit dhe gjithë të tjerave, së bashku me vendosjen e institucioneve qendrore në veri dhe fillimin e punës së institucioneve të

drejtësisë. Hapat vijues janë të fokusuara në kthimin e shqiptarëve në shtëpitë e tyre në veri dhe anasjelltas të serbëve në jug të Mitrovicës. Qeveria dhe institucionet përkatëse po punojnë për ndaljen e ndërtimeve ilegale në veri, etnikisht të motivuara nga Serbia, dhe për vendosjen e rendit dhe ligjit në zhvillimin urban komunal në dobi për të gjithë qytetarët pa dallim.

3. Forcimi i pozicionit ndërkombëtar të shtetit - Avancimi i agjendës euroatlantike

Në planin ndërkombëtar, Dialogu i Brukselit ka kontribuar për forcimin e pozicionit ndërkombëtar të shtetit të Kosovës dhe avancimin e agjendës euro-atlantike të vendit tonë.

Dialogu i Brukselit ka kontribuar për avancimin e rrugës së Kosovës për integrimin evropian. Kosova nënshkroi Marrëveshjen e Stabilizim Asocimit (MSA) me BE-në këtë vit, dhe realizoi dialogun e parë zyrtar me BE-në. Kjo ishte një arritje historike për Kosovën, si proces që filloi më 2011, vetëm pasi Kosova u angazhua në dialogun e Brukselit. Kosova sivjet vendosi lidhje zyrtare me NATO-në, që është dëshmi se shteti jonë vlerësohet pranohet si partnere serioze nga bashkësia ndërkombëtare. Po ashtu, Kosova mori kodin telefonik shtetëror ndërkombëtar nga ITU më 15 dhjetor të këtij viti, për të cilën aplikoi Austria, duke forcuar kështu shtetësinë e vet dhe pavarësinë ndërkombëtare në fushën e telekomit. Rëndësia ndërkombëtare lidhet edhe me faktin se për herë të parë një organizatë e OKB-së është në bashkëpunim zyrtar me shtetin tonë që shënon një fillim të ri në raportet zyrtare me OKB-në.

Në planin anëtarësimeve në organizata ndërkombëtare, dialogu i Brukselit ka ndihmuar në heqjen e pengesave për anëtarësim, prandaj Kosova si shtet me të drejta të plota si shtetet tjera është anëtarësuar në shumë organizata ndërkombëtare dhe rajonale. Vetëm gjatë këtij viti, Kosova është bërë anëtare në Gjykatën e Përhershme të Arbitrazhit, Konventën Apostille, Shoqatën Ndërkombëtare të Prokurorëve, Odën Ekonomike Evropiane. Kosova merr pjesë në Asamblesë parlamentare të NATO, të Këshillit të Evropës, në takimet Kartës së Adriatikut A5 për çështjet e sigurisë dhe shumë organizata tjera. Kosova është anëtarësuar në gjitha organizatat e rëndësishme ndërkombëtare për sportin përfshirë edhe Komitetin Olimpik botëror.

Ministria e Dialogut në angazhimet diplomatike ka shfrytëzuar argumentin se Kosova si palë konstruktive në dialogun e Brukselit meriton të shpërblehet në integrimet euroatlantike. Ky argument ka sjellë përkrahjen edhe të pesë vendeve të BE-së jo njohëse të cilat i dhanë mbështetje Kosovës në proceset integruese euroatlantike përmes votimit të MSA-së, mbështetjen lidhjet zyrtare të Kosovës me NATO-n, kodin telefonik ndërkombëtar nga ITU, dhe shumë anëtarësime të Kosovës në organizata ndërkombëtare dhe rajonale që fillimi i dialogut më 2011.

Me respekt,

Edita Tahiri

Ministre për Dialog dhe Kryenegociatore në Dialogun e Brukselit